

Izabela Katarzyna Żaba

Urodzenia w Rudzie Kozielskiej w latach 1750-1783 w świetle księgi chrztów z parafii Rudy

---

Pisma Humanistyczne 3, 121-136

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

URODZENIA W RUDZIE KOZIELSKIEJ W LATACH 1750 - 1783 W ŚWIETLE KSIĘGI CHRZTÓW Z PARAFII RUDY.

Artykuł ten powstał w oparciu o badania przeprowadzone na podstawie zapisu w księdze chrztów z parafii rudzkiej dotyczącej wsi Ruda Kozielska.¹ Rudy to miejscowość, w której przynajmniej od 1258r. istniało opactwo cysterskie.² Ruda Kozielska należała i nadal należy do parafii rudzkiej, która od roku 1992 znajduje się w strukturach diecezji gliwickiej.³

Celem tego artykułu jest omówienie urodzeń odnotowanych w księdze chrztów oraz wynikających z tego innych faktów takich jak sezonowość urodzeń i poczęć, liczebność poszczególnych rodzin oraz urodzeń pozamałżeńskich na przełomie lat 1750 - 1783. Uzasadnienia wymaga wybór właśnie takiego przedziału czasowego. Rok 1750 to data założenia omawianej księgi, natomiast w roku 1783 miała miejsce kolejna kontrola księgi (24 maj 1783r.). Poza tym badany okres obejmuje 34 lata, co traktować można jako jedno pokolenie, które z genealogicznego punktu widzenia wynosi od 30 do 35 lat.⁴

Jak już wspominałam księga chrztów została założona w 1750r. dokładnie 22 czerwca i prowadzona była przez cystersów z pobliskiego klasztoru. Odnotowanie daty chrztów stanowią cenną bazę źródłową mówiącą o urodzeniach i rodzinach w Rudzie Kozielskiej w latach 1750 - 1783. Uzyskane wyniki dotyczą jednak tylko narodzeń w rodzinach o wyznaniu rzymskokatolickim, gdyż parafia Rudy była parafią rzymskokatolicką. Poza tym należy liczyć się z pewnym stopniem błędu uzyskanych danych ze względu na ich brak dotyczących roku 1755 i niekompletne dane dla roku 1756.

Na podstawie tej księgi omówione zostało zagadnienie funkcjonowania imion w Rudzie Kozielskiej.⁵

Księga chrztów pisana była po łacinie, choć w przypadku imion widoczne są spolszczenia oraz zniemczenia, wynikające prawdo-

Izabela Katarzyna Żaba

podobnie nie z obowiązujących norm szkolnictwa, lecz z pochodzenia pisarza.⁶ W badanym okresie mamy do czynienia z sześcioma osobami prowadzącymi księgę co jasno wynika z charakteru pisania i sposobu prowadzenia księgi. Od 1750 do 1756 roku pismo jest dość staranne, pochylone w prawo, drobne, niewyraźne, pozbawione ozdób i ligatur. Lata 1756-1758 zapisane są pismem niestarannym, kursywnym, pozbawionym ozdób i ligatur. Od 1759 do końca 1769 roku pismo jest staranne, czytelne, litery duże i proste, brak ligatur. Od 1770 r. do lutego 1774 r. pismo proste, staranne, występują ozdoby i ligatury. Po lutym 1774 r. do kwietnia 1780 roku pismo dość wyraźne, pochylone w prawo, drobne i wąskie litery, brak ligatur. Po tym czasie do końca okresu badanego pismo jest bardzo staranne, litery często ozdobne, brak ligatur i połączeń między literami.

Schemat zapisu również ulega zmianie w czasie badanego okresu. W latach 1750 - 1758 jako pierwszy odnotowany jest dzień i miesiąc urodzenia, następnie pojawia się imię chrzczonego cystersa, zaraz potem imię dziecka. Następnie pojawia się wzmianka, czy dziecko narodziło się w związku małżeńskim (L.C. - legitimo concubinato), czy w pozamałżeńskim (illegitimo concubinato). Po tym odnotowane jest imię i nazwisko ojca dziecka, następnie imię matki dziecka (często również jej nazwisko panieńskie oraz imię jej ojca); potem pojawia się imię i nazwisko ojca chrzestnego oraz matki chrzestnej (często jej nazwisko panieńskie). Na przykład: "Anno 1753, 13 Januar[ius] Bapt[izata] P[ater] Eugenius inf[ans] nomine Agnetem L[egitimo] C[oncubinato] Adami Wilim et Marianne filia Andrea Smolenicky Lev[ans] Michael Marek et Marianna Szkłudzina Parvo - Ruders."

W latach 1759 - 1766 schemat ulega zmianie. Jako pierwsze podanie chrztu podane jest imię dziecka, a następnie chrzczonego cystersa, rodziców i rodziców chrzestnych. Na przykład: " Annus 1764, Januarius, 7. Agnes baptizata a P[atri] Henrico L[egitimo] C[oncubinato] Georgij Magiera et Marianna filia Joannis Chrosnik Patr[inus] Andreas Niklas et Hedvigis Stankowa".

Od grudnia 1766 r. w schemacie zapisu pojawia się dzień i godzina narodzenia dziecka, z którego wynika, że dzieci chrzczone najczęściej w dniu narodzin lub dnia następnego. Na przykład: "Annus 1766, December 23, Adamus heri hora 6 vesperi natus, baptizatus a P[atri] Blasio," etc.

W zapisie chrztów odnotowano również udział w chrztach 22 cystersów. Byli to o.Nivardus, o.Eugeniusz, o.Hvrerius, o.Błażej, o.Jurand, o.Alan, o.Piotr, o.Józef, o.Feliks, o.Henryk, o.Albert, o.Dominik, o.Paweł, o.Jerzy, o.Aleksy, o.Nepomucen, o.Joachim, o.Wincenty, o.Bernard, o.Ambroży, o.Jucandus, o.Antoni. (niektóre imiona podane są w wersji spolszczonej⁷). Udział ojców przy chrztach w poszczególnych latach opisany jest w aneksie (punkt 1).

W zapisie przy niektórych miesiącach dość często odnotowane jest słowo "vacant". Nie wiadomo jednak w jakim kontekście zostało tu użyte: czy oznaczać miało, że w tych miesiącach nikt nie przyszedł na świat, czy po prostu zapomniano faktu tego odnotować.

W rudzkiej księdze chrztów na przełomie lat.1750 - 1783 odnotowano 328 urodzeń (rys.1)

RYS. 1 Urodzenia w latach 1750-1783

*brak danych dla roku 1755

Największa liczba urodzeń przypada na rok 1781, w którym na świat przyszło 16 osób; następnie w roku 1765 i 1769 - urodziło się 14 dzieci, natomiast w roku 1777 i 1778 urodziło się 13 dzieci.

Najmniejszą liczbę urodzeń odnotowano w roku 1756⁸ i w roku 1751 urodziło się 5 dzieci, w latach 1750, 1753, 1773 i 1774 - 7 dzieci każdego roku.

Roczna średnia urodzeń w latach 1750 - 1783 wynosi 9,6.

W badanym okresie odnotowano narodziny 153 dzieci płci żeńskiej, co stanowi 46,65% ogólnej liczby urodzin (rys.2.)

RYS. 2 Urodzenia dzieci płci żeńskiej w latach 1750-1783
*brak danych dla roku 1755

Najwięcej dziewczynek urodziło się w roku 1765 - 9 i następnie w latach 1768, 1769, 1782 - 7 dziewczynek, oraz w latach 1759, 1760, 1763, 1764, 1776, 1779, 1780 - 6 dziewczynek w każdym roku.

Najniższa liczba urodzeń dzieci płci żeńskiej przypada na rok 1772 - 1 dziewczynka i na lata 1756⁹ i 1757, 1782 - 2 dziewczynki oraz na lata 1750, 1751, 1771, 1773, 1774, 1783 - 3 dziewczynki.

Roczna średnia urodzeń dzieci płci żeńskiej w badanym okresie wynosi 4,5.

W księdze chrztów odnotowano narodziny 175 dzieci płci męskiej, co stanowi 53,35% ogólnej liczby urodzeń (rys 3).

RYS. 3 Urodzenia dzieci płci męskiej w latach 1750-1783
*brak danych dla roku 1755

Najwięcej chłopców narodziło się w roku 1781 - 9, następnie w latach 1777, 1778 - 8, oraz w latach 1752, 1754, 1766, 1769, 1771, 1772, 1775 - 7.

Najmniejszą liczbę urodzeń chłopców odnotowano w roku 1756¹⁰ oraz 1774 - 1 chłopiec; w latach 1751 i 1753 - 2 chłopców oraz 1759 - 1760 roku - 3 chłopców.

Średnio w ciągu roku narodziło się 5,1 dzieci płci męskiej .

Urodzenia w poszczególnych latach szczegółowo przedstawia tabela nr 1. W całym badanym okresie mamy do czynienia z 324 urodzeniami jednorakimi oraz z 2 przypadkami urodzeń bliźniaczych.¹¹

Tabela nr 1 Urodzenia w poszczególnych latach. Brak danych dla roku 1755.

ROK	LICZBA OGÓLNA	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
1750	7	3	4
1751	5	3	2
1752	12	5	7
1753	7	5	2
1754	11	4	7
1755	-	-	-
1756	3	2	1
1757	8	2	6
1758	10	4	6
1759	9	6	3
1760	9	6	3
1761	9	5	4
1762	8	4	4
1763	12	6	6
1764	7	6	1
1765	14	9	5
1766	11	4	7
1767	11	6	5
1768	13	7	6
1769	14	7	7
1770	11	5	6
1771	10	3	7
1772	8	1	7
1773	7	3	4
1774	7	3	4
1775	11	4	7

Izabela Katarzyna Żaba

1776	11	6	5
1777	13	5	8
1778	13	5	8
1779	11	6	5
1780	12	6	6
1781	16	7	9
1782	9	2	7
1783	9	3	6
Razem	328	153	175

Sezonowość urodzeń, czyli ilość osób urodzonych w poszczególnych miesiącach na przełomie lat 1750 - 1783 wygląda następująco: w styczniu na świat przyszło 2S osób (czyli 7,6% osób narodzonych w latach 1750 - 1783 przyszło na świat w styczniu); w lutym 30 osób (9,1%), w marcu 32 osoby (9,8%), w kwietniu 30 osób (9,1%), w maju 38 osób (11,6%), w czerwcu 2S osób (7,6%), w lipcu 30 osób (9,1%), w sierpniu 20 osób (6,1%), we wrześniu 17 osób (5,2%), w październiku 21 osób (6,5%) w listopadzie 35 osób (10,7%), w grudniu 25 osób (7,6%).

W przeliczeniu na jeden rok urodzeń w styczniu wynosiła 0,73 osoby, w lutym 0,88, w marcu 0,94, w kwietniu 0,88, w maju 1,11, w czerwcu 0,73, w lipcu 0,88, w sierpniu 0,58, we wrześniu 0,50, w październiku 0,61, w listopadzie 1,02, w grudniu 0,73.

W tym miejscu zadać należy pytanie, czym spowodowane było właśnie takie rozłożenie liczb? Jeśli założymy, że dzieci narodzone w maju (najbardziej liczne urodzenia) zostały poczęte we wrześniu, to możemy wnioskować, że miesiąc ten mógł być miesiącem sprzyjającym zawieraniu małżeństw (jeżeli założymy, że było to pierwsze dziecko), gdyż był to okres po zniwach, a tym samym dogodny dla wydania uczty weselnej. Podobnie dzieci narodzone w listopadzie powinny być poczęte w marcu, czyli albo w ostatnich dniach karnawału, albo tuż na początku Wielkiego Postu.

Najmniej dzieci rodziło się we wrześniu, sierpniu i październiku, czyli powinny być poczęte w grudniu, styczniu i lutym. Wniosek z tego taki, że ani grudzień, miesiąc, którego znaczną część zajmuje Adwent, ani styczeń, ani luty nie sprzyjały poczęciu.

Oczywiście rozważania dotyczące sezonowości urodzeń oparte są jedynie na wnioskowaniu i wymagają oddzielnych badań w tym

zakresie, do których jednak niezbędne byłyby zapisy o zawieranych małżeństwach. Nie wydaje mi się jednak, aby narodziny dziecka były planowane, gdyż wtedy najwięcej narodzin przypadłoby na miesiące: czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień - miesiące największego dobrobytu i najbardziej sprzyjające pod względem klimatycznym. Natomiast maj - był miesiącem najtrudniejszym dla ludzkiej egzystencji (w okresie tym przypadał przednowek). Taki rozkład urodzeń na poszczególne miesiące sprawia wrażenie, że kwestia poczęcia potomka była dziełem przypadku.

Szczegółowe dane dotyczące sezonowości urodzeń i poczęć przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2. Sezonowość urodzeń i poczęć w latach 1750 - 1783. Brak danych dla roku 1755.

LATA	POCZĘCIA W MIESIĄCACH												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	RAZEM
	URODZENIA W MIESIĄCACH												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	RAZEM
1750-1761	4	8	9	7	13	6	8	3	3	6	19	4	90
1762-1772	10	10	18	15	11	8	10	6	10	9	5	8	120
1773-1783	11	12	5	8	14	11	12	11	4	6	11	13	118
1750-1783	25	30	32	30	38	25	30	20	17	21	35	25	328

Kolejną kwestią, którą należy omówić jest liczebność poszczególnych rodzin, o których mówi księga chrztów. Oczywiście uzyskane wyniki nie informują ile dzieci posiadała dana rodzina w czasie całego swojego funkcjonowania, lecz ile dzieci narodziło się w latach 1750 - 1783. Wiadomo również, że dane dotyczące rodzin odnotowanych na początku i na końcu badanego okresu mogą być niepełne, gdyż mogło istnieć potomstwo narodzone przed 22 czerwca 1750 roku lub po roku 1783. Sprecyzowania wymaga również znaczenie terminu rodzina. Jako rodzina uznany jest związek mężczyzny i kobiety pozostających w związku małżeńskim oraz potomstwo zrodzone z tego związku.

Często w księdze odnotowane jest to samo imię i nazwisko mężczyzny, lecz inne imię i nazwisko rodowe kobiety (np. Jerzy Ziętek

i Joanna i Jerzy Ziętek i Marianna). Trudno stwierdzić, czy wynika to jedynie ze zbieżności imienia i nazwiska, czy z owdowienia mężczyzny i jego ponownego małżeństwa, niemniej jednak każdy tego typu przypadek traktowany jest jako nowa rodzina. Również dzieci poczęte i narodzone w związku pozamałżeńskim i ich matki traktowane będą jako oddzielna rodzina.

W księdze chrztów odnotowano 129 rodzin. Nazwiska rodzin oraz imiona. ich. dzieci. zostały. umieszczone. w. aneksie. 56 rodzin (co stanowi 43,4% ogólnej liczby badanych rodzin) w latach.1750 - 1783.doczekało się jednego potomka (aneks punkt 2). W 25 rodzinach (19,4%) narodziło się po dwoje dzieci (aneks punkt 3); w 16 rodzinach (12,4%) na świat przyszło troje dzieci (aneks p.4); w 12 rodzinach (9,3%) - czworo dzieci (aneks p.5) w 7 rodzinach (5,4%) - pięcioro dzieci (aneks p.6); 6 rodzin (4,6%) miało sześcioro dzieci (aneks p.7), 3 rodziny posiadały siedmioro dzieci (aneks p.8); natomiast istniały dwie rodziny (1,6%) posiadające ośmioro dzieci i tyle samo posiadających dziewięcioro dzieci (aneks p.9 i 10).

Średnio na jedną rodzinę przypadało 2,5 dzieci (1,2 - dziewczynka; 1,3 - chłopiec). Są to jedynie dane szacunkowe, ze względu na nieznajomość sytuacji sprzed 1750 roku i po 1783 roku.

W książce odnotowano pięć przypadków narodzin z nielegalnego związku, co zostało odnotowane jako " ex illegitimo concubinatu". (Wykaz narodzin nieślubnych znajduje się w aneksie p.11). Wynika z tego, że narodziny odnotowane jako "legitimo concubinatu" stanowiło 98,5 ogólnej liczby narodzin, czyli 96,1 % to rodziny uznane przez kościół. Natomiast narodziny "ex illegitimo concubinatu" stanowiły 1,5% ogólnej liczby urodzeń, czyli 3,9% ogólnej liczby rodzin to związku przypadkowe.

W przypadku narodzin dzieci z nieprawego łoża najczęściej nie znamy imienia i nazwiska ojca. W księdze odnotowano jednak jeden przypadek gdy dziecko narodziło się "ex illegitimo concubinatu", ale podano imię i nazwisko ojca dziecka.¹² Co ciekawsze kobieta i mężczyzna o których mowa w latach następnych posiadają inne potomstwo narodzone." legitimo coucubinatu", co może świadczyć, że zawarli związek małżeński po narodzinach pierwszego dziecka. Niemniej jednak odnotowanie w księdze faktu narodzin dziecka z nieprawego łoża piętnowało zarówno matkę jak i dziecko, było również pewnym

narzędziem propagandowym mającym siał przestrożę przed podobnymi niezgodnymi z nauką kościoła i moralnością przypadkami.

W księdze mamy również do czynienia z dwoma przypadkami, w których nie odnotowano imienia i nazwiska rodziców i chrzestnych¹³. Jednakże dopisana wskazówka - "vide inscriptam inter Rudenses", może świadczyć, że dane te odnotowano w księdze dla parafii Rudy, a nie w księdze dotyczącej urodzeń we wsi Ruda Kozielska.

Księga chrztów z Rudy Kozielskiej ukazuje nam jedynie fragment obrazu typowej społeczności wiejskiej z drugiej połowy osiemnastego wieku. Obraz ten pozostawia jednak uczucie pewnego niedosytu, lecz przy połączeniu go z danymi dotyczącymi małżeństw i zgonów uległby wzbogaceniu i pozwoliłby ukazać społeczność wiejską w szerszym aspekcie. Społeczność, która żyła, zakładała rodziny, umierała, której towarzyszyli ojcowie cystersi z pobliskiego klasztoru. To oni odprowadzali msze, udzielali sakramentów, świadczyli ostatnią posługę, odnotowując w księgach parafialnych w sposób jasny i logiczny informacje o małżeństwach, narodzinach, chrztach i śmierci. Dlatego księga chrztów ukazuje nam niewielki fragment losów ludzi, którzy odeszli już z tego świata, lecz których świadectwem istnienia są zapisy w rudzkiej księdze chrztów.

PRZYPISY:

¹ Baptizati Parvo Rudenses A 22 Junij Anno 1750, Archiwum parafii Rudy.

² S. Rybandt: Średniowieczne opactwo cystersów w Rudach, Wrocław 1777, s. 5.

³ Ks. F. Wolnik: Matka Boska Rudzka. Dzieje sanktuarium w Rudach Wielkich, Opole 1995, s.27.

⁴ J. Szymański, Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1983 s. 81.

⁵ A. Gacek, M. Żmijewska: Imiona w księdze chrztów we wsi Rudy Małe 1750 - 1801, praca w druku.

⁶ Tamże; s.2.

⁷ A. Gacek, E. Żmijewska, op. cit. s.4.

⁸ W liczbie tej decydować może brak danych dla roku 1755 więc istnieje możliwość, że dane dla roku 1756 mogą być niekompletne.

⁹ przyp. 8.

¹¹ 1758r. - Piotr i Paweł w rodzinie Wawrzyńca i Józefiny Sędzielarz oraz 1777r. - Henryk i Małgorzata w rodzinie Marcina i Katarzyny Stanek.

¹² matre Josepha filia Joanis Ziętek, 1776r., ojcem jest Jerzy Chruśniak.

¹³ 30.09.1781 r. Franciszek; 1. 10.1781 r. Urszula.

ANEKS

PUNKT 1

Ojcowie cystersi udzielający chrztów

1. Ojciec Nivardus: 1750, 1753, 1756, 1757, 1758 r.
2. Ojciec Eugeniusz: 1750, 1751, 1752, 1754, 1758, 1760, 1767, 1768, 1769, 1770 r.
3. Ojciec Heverius: 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1757, 1758 r.
4. Ojciec Błazej: 1751, 1753, 1756, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769 r.
5. O. Jurand: 1751, 1773, 1774, 1775 r.
6. O. Alan: 1754, 1763, 1765, 1767, 1768, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774 r.
7. O. Piotr: 1756, 1757, 1758, 1759, 1762 r.
8. O. Józef 1759 r.
9. O. Feliks: 1763, 1766, 1782 r.
10. O. Henryk: 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1780, 1781, 1782, 1783 r.
11. O. Albert: 1771 r.
12. O. Dominik: 1770, 1771 r.
13. O. Paweł: 1771, 1772, 1781 r.
14. O. Jerzy: 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1781, 1782 r.
15. O. Aleksy: 1774, 1775, 1776, 1779, 1780 r.
16. O. Nepomucen: 1776, 1777, 1778 r.
17. O. Joachim: 1776 r.
18. O. Wincenty: 1771, 1778 r.
19. O. Bernard: 1778, 1779, 1781 r.
20. O. Ambroży: 1780, 1781, 1782, 1783 r.
21. O. Jucandus: 1777 r.
22. O. Antoni: 1777 r.

PUNKT 2.

Wykaz rodzin posiadających jedno dziecko: (1750 -1783).

1. Józef Predikand i Agnieszka: 1750 r. Magdalena.
2. Jerzy Jaskol i Zofia: 1750 r. Jakub.
3. Stanisław Cebula i Anna: 1750 r. Stefan.
4. Tomasz Sobek i Barbara: 1751 r. Ewa.
5. Jerzy Ziętek i Marianna: 1752 r. Józefina.
6. Józef Sędzielarz i Zuzanna: 1752 r. Andrzej.
7. Józef Niklas i Agnieszka: 1753 r. Magdalena.
8. Marcin Szośnik i Marianna: 1754 r. Maciej.
9. Urban Otremba i Marianna: 1754 r. Urban.
10. Stanisław Stanek i Katarzyna: 1754 r. Marcin.

11. Jan Thote et Barbara: 1756 r. Stefania.
12. Antoni Brzynska i Katarzyna: 1757 r. Katarzyna.
13. Urban Siechna i Jadwiga: 1757 r. Jerzy.
14. Henryk Micha i Jadwiga: 1758 r. Józef.
15. Urban Owczarczyk i Jadwiga: 1760 r. Kunegunda.
16. Andrzej Gorgon i Katarzyna: 1761 r. Zuzanna.
17. Jan Ziętek i Urszula: 1771 r. Anna.
18. Józef Pośpiech i Róża: 1764 r. Marianna.
19. Katarzyna filia St. Cebula: exillegitimo coumbinatu 1764 r. Zofia.
20. Grzegorz Kuźnik (imię nieczytelne) 1766 r. Maciej.
21. Maciej Dolczyk i Ewa: 1768 r. Franciszek.
22. Antoni Starzec i Jadwiga: 1769 r. Józef.
23. Michał Koszyk i Helena: 1769 r. Robert.
24. Marianna N ex Woźnik: 1770 r. Jakub.
25. Walenty Magiera i Małgorzata: 1770 r. Jadwiga.
26. Melchior (nieczytelne) i Jadwiga: 1771 r. Tomasz.
27. Franciszek Jaskulski i Agnieszka: 1771 r. Jakub.
28. Jan Przybora i Agata: 1772 r. Tomasz.
29. Marcei Cebula i Marianna: 1772 r. Grzegorz.
30. Michał Kaliski i Ewa: 1773 r. Jan.
31. Błażej Węglarz i Katarzyna: 1774 r. Paweł.
32. matre Emilia Budowa: 1774 r. Marianna
33. Piotr Matreveni i Urszula: 1774 r. Marianna.
34. Walenty Janik i Łucja: 1775 r. Jerzy.
35. Maciej Smoleński i Helena : 1775 r. Andrzej.
36. Franciszek Żydek i Helena: 1776 r. Magdalena.
37. matre Jadwiga, 1778 r. Helena
38. Jan Remiasz i Helena: 1778 r. Bernard.
39. Maciej Bernacisko i Anna: 1778 r. Walenty.
40. Bernard Gendzielny i Marianna: 1780 r. Błażej
41. Jan Jereniusz i Zofia: 1780 r. Maciej.
42. Walenty Bernacisko (imię nieczytelne): 1780 r. Katarzyna.
43. Antoni Cyran i Katarzyna: 1781 r. Marianna.
44. rodzice nie odnotowani: 1781 r. Franciszek.
45. Maciej Macha i Agnieszka: 1781 r. Filip.
46. rodzice nieodnotowani: 1781 r. Urszula.
47. Ignacy Ziętek i Józefina: 1781 r. Marianna.
48. Wawrzyniec Ogon i Barbara: 1781 r. Józef.
49. Marcin Augustyn i Katarzyna: 1782 r. Agata.
50. Marcin Marciniac i Barbara: 1782 r. Mateusz.
51. Mikołaj Hrosznik i Zofia: 1782 r. Marcin.

Izabela Katarzyna Żaba

52. Andrzej Kolecha i Marianna: 1782 r. Łucja.
53. Franciszek Hrosznik i Łucja: 1783 r. Antoni.
54. Tomasz Marciniak i Justyna: 1783 r. Marianna.
55. Walenty Smoleński i Marianna: 1783 r. Wawrzyniec.

PUNKT 3.

Rodziny z dwojgiem dzieci (1750 -1783).

1. Walenty Balcerek i Jadwiga: 1750 r. Magdalena, 1752 r. Karol Marcin.
2. Klemens Ritz i Elżbieta: 1750 r. Mańa Teresa, 1753 r. Marianna.
3. Jakub Baron i Zuzanna: 1751 r. Pamela Katarzyna, 1753 r. Józefina.
4. Jan Chrusny i Barbara: 1751 r. Andrzej, 1752 r. Katarzyna.
5. Mikołaj Chrusny i Jadwiga: 1752 r. Jerzy, 1757 r. Franciszek.
6. Jerzy Ziętek i Joanna: 1752 r. Marianna, 1758 r. Joanna.
7. Urban Duda i Róża: 1756 r. Marcin, 1759 r. Józef.
8. Urban Jelyto i Róża: 1757 r. Błażej; 1759 r. Jerzy.
9. Jerzy Macha i Małgorzata: 1758 r. Maciej, 1762 r. Wawrzyniec.
10. Urban Poniedziałek i Róża: 1760 r. Walenty, 1762 r. Agnieszka.
11. Andrzej Grochol i Agata: 1763 r. Kasper, 1777 r. Agnieszka.
12. Franciszek Jaskoła i Agata: 1765 r. Franciszek, 1767 r. Szymon.
13. Andrzej Kutz i Jadwiga: 1765 r. Jadwiga, 1768 Marianna.
14. Henryk Pendzik i Dorota: 1767 r. Tomasz, 1769 r. Stefan.
15. Paweł Paszek i Marianna: 1768 r. Ferdynand, 1769 r. Ewa.
16. Szymon Maludy i Jadwiga: 1775 r. Walenty, 1777 r. Jan.
17. Andrzej Pichler I Karolina: 1776 r. Augustyn, 1778 r. Weronika Agata.
18. Bernard Michna i Agnieszka: 1778 r. Franciszek, 1782 r. Wawrzyniec.
19. Izidor Święczek i Marianna: 1779 r. Julianna, 1781 r. Feliks.
20. Walenty Martiniec I Marianna: 1776 r. Ewa, 1779 r. Józef.
21. Franciszek Macha i Agnieszka: 1780 r. Antonina, 1783 r. Tomasz.
22. Antoni Jarosz i Katarzyna : 1780 r. Stefan, 1778 r. Apolonia.
23. Augustyn Bernacisko I Katarzyna: 1781 r. Jan, 1783 r. Marianna.
24. Gabriel Briickler I Joanna: 1781 r. Mikołaj, 1782 r. Emanuel.
25. Bartłomiej Michalski i Jadwiga: 1781 r. Agnieszka, 1783 r. Jerzy.

PUNKT 4.

Rodziny posiadające 3 dzieci.

1. Szymon Szoluda i Marianna: 1754 r. Marianna, 1750 r. Szymon, 1775 r. Andrzej.

2. Jan Kolyczka i Róża: 1750 r. Andrzej, 1753 r. Katarzyna, 1760 Anna.
3. Adam Wilim i Marianna: 1752 r. Agnieszka, 1769 r. Jan Nepomucen, 1763 r. Justyna.
4. Filip Haffik i Katarzyna: 1752 r. Tomasz, 1754 r. Jan, 1758 r. Jerzy.
5. Tadeusz Hruśnik i Marianna: 1753 r. Franciszek, 1758 r. Magdalena, 1761 r. Augustyn.
6. Henryk Michna i Ewa: 1753 r. Andrzej, 1756 r. Stefania, 1761 r. Feliks.
7. Jan Chrośniak i Jadwiga: 1759 r. Teresa, 1762 r. Szymon, 1765 r. Helena.
8. Paweł Niemietz i Agnieszka: 1760 r. Katarzyna, 1763 r. Franciszek, 1765 r. Weronika.
9. Piotr Sędzielarz i Jadwiga: 1763 r. Benedykt, 1766 r. Tomasz, 1769 r. Helena.
10. Jerzy Przybyła i Jadwiga: 1763 r. Zofia, 1765 r. Jadwiga, 1767 r. Mateusz.
11. Andrzej Konkol i Marianna: 1769 r. Eleonora, 1770 r. Marianna, 1772 r. Jerzy.
12. Maciej Stanek i Marianna: 1770 r. Joanna, 1774 r. Florian, 1776 r. Agnieszka.
13. Józef Pośpiech I Marianna: 1771 r. Marianna, 1774 r. Marianna, 1775 r. Barbara.
14. Bernard Megiera i Anna: 1776 r. Magdalena, 1775 r. Józef, 1777 r. Franciszek.
15. Franciszek Balcerek i Barbara: 1773 r. Michał, 1779 r. Stanisław, 1781 r. Aleksy.
16. Jerzy Chruśnik i Józefina: 1776 r. Mateusz, 1778 r. Jan Nepomucen. 1779 r. Barbara.

PUNKT 5

Rodziny posiadające 4 dzieci.

1. Jakub Kołodziej i Agnieszka: 1751 r. Katarzyna, 1754 r. Maciej, 1759 r. Barbara, 1763 r. Franciszka.
2. Jan Ziętek i Katarzyna: 1752 r. Józef, 1754 r. Zofia, 175? r. Julianna, 1761 r. Wiktoria.
3. Grzegorz Ziętek i Róża: 1754 r. Andrzej, 1757 r. Barbara, 1760 r. Elżbieta, 1764 r. Helena.
4. Michał Koszyk i Ewa: 1758 r. Helena, 1762 r. Bernard, 1765 r. Jerzy, 1768 r. Agnieszka.
5. Maciej Cebula i Barbara, 1758 r. Ignacy, 1761 r. Helena, 1764 r. Franciszka, 1767 r. Marianna.

6. Franciszek Ritz i Łucja: 1763 r. Marianna, 1766 r. Grzegorz, 1778 r. Agnieszka, 1769 r. Łucja.
7. Marcin Stanek i Jadwiga: 1765 r. Józef, 1766 r. Tomasz, 1768 r. Mateusz, 1770 r. Jan.
8. Franciszek Marszałek i Apolonia: 1766 r. Franciszek, 1767 r. Urban, 1769 r. Stefan, 1777 r. Wiktoria.
9. Paweł Niklas i Elżbieta: 1768 r. Józefina, 1770 r. Bernard, 1778 r. Fillip, 1781 r. Justyna.
10. Jakub Kołodziej i Zofia: 1770 r. Ambroży, 1773 r. Barbara, 1775 r. Marianna, 1779 r. Barbara.
11. Tomasz Kołodziej i Józefina: 1772 r. Magdalena, 1777 r. Walenty, 1779 r. Jan, 1781 r. Mikołaj.
12. Antoni Przybyła i Józefina: 1775 r. Franciszka, 1777 r. Franciszek, 1780 r. Maciej, 1782 r. Marcin.

PUNKT 6.

Rodziny posiadające 5 dzieci (1750 - 1783).

1. Bernard Święczek i Małgorzata: 1751 r. Franciszka, 1752 r. Magdalena, 1754 r. Urban, 1760 r. Katarzyna, 1762 r. Julianna.
2. Michał Marek i Jadwiga: 1753 r. Katarzyna, 1758 r. Małgorzata, 1763 r. Paweł, 1766 r. Magdalena, 1769 r. Jerzy.
3. Karol Chruśniak i Łucja: 1760 r. Dominik, 1763 r. Agnieszka, 1765 r. Julianna, 1766 r. Jan, 1770 r. Urban.
4. Bartłomiej Michalski i Dorota: 1765 r. Gaweł, 1767 r. Marianna, 1772 r. Wawrzyniec, 1777 r. Eleonora, 1779 r. Elżbieta.
5. Maciej Kołodziej i Teresa: 1769 r. Marianna, 1777 r. Teresa, 1771 r. Jan, 1775 r. Błażej, 1779 r. Marianna.
6. Marcin Przybyła i Jadwiga: 1771 r. Augustyn, 1773 r. Paweł, 1774 r. Jan, 1778 r. Mateusz, 1780 r. Barbara.
7. Marcin Stanek i Katarzyna: 1773 r. Marianna, 1775 r. Wawrzyniec, 1777r. Henryk i Małgorzata, 1780 r. Błażej.

PUNKT 7

Rodziny posiadające 6 dzieci (1750 -1783).

1. Tomasz Magiera i Joanna: 1752 r. Paweł, 1754 r. Urban, 1759 r. Weronika, 1761 r. Anna, 1764 r. Maciej, 1767 r. Izydo r.
2. Jerzy Niklas i Urszula: 1752r. Mateusz, 1757r. Jan, 1759r. Marianna, 1762r. Walenty, 1767r. Magdalena, 1765r. Józefina.

3. Wawrzyniec Wolny i Marianna: 1758r. Anna, 1760r. Barbara, 1764r. Marianna, 1766r. Adam, 1768r. Franciszka, 1772r. Urban.
4. Franciszek Jeremiasz i Małgorzata: 1764r. Zofia, 1768r. Tomasz, 1771r. Mateusz, 1776r. Barbara, 1779r. Lidia, 1781r. Łukasz.
5. Jan Leksander i Franciszka: 1770r. Michał, 1772r. Paweł, 1777r. Albert, 1778r. Antoni, 1780r. Beata, 1782r. Andrzej.
6. Izydor Sobek i Magdalena: 1776r. Zuzanna, 1777r. Wawrzyniec, 1778r. Magdalena, 1779r. Aleksy, 1780r. Antoni, 1782r. Florian.

PUNKT 8

Rodziny posiadające 7 dzieci (1750 -1783).

1. Urban Jarosz i Marianna: 1754r. Barbara, 1757r. Walenty, 1759r. Joanna, 1765r. Marianna, 1768r. Feliks, 1761r. Klemens, 1763r. Łukasz.
2. Wawrzyniec Sędzielarz i Józefina: 1758r. Piotr i Paweł, 1760r. Ignacy, 1762r. Marianna, 1765r. Józefina, 1768r. Zuzanna, 1770r. Elżbieta.
3. Jerzy Magiera i Marianna: 1764r. Agnieszka, 1768r. Marcin, 1771 r. Anna, 1776r. Kasper, 1777r. Błażej, 1780r. Marianna, 1783r. Józefina.

PUNKT 9

Rodziny posiadające 8 dzieci (1750 -1783).

1. Jan Magiera i Jadwiga: 1759r. Łukasz, 1761r. Eleonora, 1763r. Małgorzata, 1765r. Wincenty, 1766r. Elżbieta, 1767r. Marianna, 1769r. Marianna, 1772r. Jan.
2. Michał Poniedziałek i Apolonia: 1766r. Agnieszka, 1767r. Marianna, 1769r. Marcin, 1771r. Antoni, 1773r. Andrzej, 1776r. Aleksy, 1778r. Ewa, 1781r. Franciszka.

PUNKT 10

Rodziny posiadające 9 dzieci (1750 - I 783).

1. Walenty Smoleński i Marianna: 1761r. Jerzy, 1763r. Marcin, 1766r. Magdalena, 1768r. Katarzyna, 1770r. Franciszek, 1773r. Sabina, 1775r. Walenty, 1778r. Urban, 1783r. Wawrzyniec.
2. Bernard Smoleński I Jadwiga: 1770r. Agnieszka, 1771r. Magdalena, 1774 r. Błażej, 1775 r. Joanna, 1776 r. Wawrzyniec, 1779 r. Józef, 1780 r. Zofia, 1781 r. Joanna, 1783 r. Leopold.

PUNKT 11

Narodziny z nieprawego łoża.

1. Katarzyna córka Stanisława Cebuli urodziła w 1765 r. Zofię.

Izabela Katarzyna Żaba

2. Marianna, urodziła w 1770 r. Jakuba.
3. Emilia Dudowa w 1774 r. Urodziła Mariannę.
4. Jadwiga w 1778 r. Urodziła Helenę.
5. Józefina córka Jana Ziętka urodziła w 1776 r. Mateusza z nieprawego łóża; ojcem był Jerzy Chruśnik.

Recenzja

Artykuł L.K.Żaby mieści się w rozwijanych ostatnio na gruncie polskiej historiografii badań nad księgami parafialnymi. Autorka oparła się na metodzie uprawianej w Uniwersytecie Wrocławskim, pierwszym i nadal wiodącym ośrodkiem takich badań w Polsce. Ten kierunek badań, którego twórcą i głównym propagatorem pozostaje nadal profesor Z.Kwaśny, posiadający już liczne grono uczniów i naśladowców, preferuje analizy demograficzno - statystyczne związane z funkcjonowaniem rodziny. Artykuł L.K.Żaby mieści się właśnie w tym kierunku badań.

Autorka sięgnęła do ksiąg parafialnych najważniejszego ośrodka cysterskiego na Górnym Śląsku - Rud. Na księgi te zwracano już ostatnio uwagę, niemniej jednak nie zostały jeszcze wyczerpująco opisane i zbadane. Artykuł L.K.Żaby jest przykładem cząstkowego, zarówno w aspekcie chronologicznym, jak i tematycznym, naukowego spojrzenia młodego adepta historii na wyżej wspomniane księgi. Jest to próba w pełni udana.

Autorkę cechuje solidność i rzetelność, odznacza się umiejętnością dostrzegania problemów. Podstawowe zagadnienia zostały udokumentowane w sposób poprawny, w naukowej, przystępnej formie. Praca ta przynosi ciekawe, poprawne metodologicznie rozwiązania kwestii urodzeń na przestrzeni jednego pokolenia w Rudzie Kozielskiej w osiemnastym wieku. Artykuł jest interesujący i ciekawy, w pełni zasługuje na opublikowanie drukiem jako praca naukowa.

Prof. dr hab. Antoni Barciak